

Yötyön teettäminen. Siivoustyö.**Dnro 23/2017, annettu 16.2.2018**

Oikaisuvaatimus hylättiin.

Oikaisuvaatimuksen tekijä: X:n kunta

Vireille: 4.12.2017

Oikaisuvaatimuksen
kohde: Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen päätökset dnrot LSAVI/528/04.07.02/2017 (A), LSAVI/529/04.07.02/2017 (B) ja LSAVI/530/04.07.02/2017 (C), jotka on annettu 13.11.2017.

X:n kunta on hakenut Lounais-Suomen aluehallintovirastolta lupaa teettää kolmella siivoojallaan yötyötä koulukeskuksessa, P:n koulussa ja liikuntahallissa 1.12.2017 alkaen toistaiseksi. Yötyölupaa on haettu B:lle ja C:lle kello 5 alkaen ja A:lle kello 4.30 alkaen. Hakemus on kohdistunut näin ollen yöaikana kello 4.30 – 6 ja 5 – 6 tehtävään työhön.

Hakemusta on perusteltu koulujen muuttuneella toiminnalla: tilat ovat ahkerassa käytössä päivä- ja ilta-aikaan. Tehokkain siivousaika on ennen kello 9 ja kello 15 jälkeen. Jos tilojen siivoustyö päästäisiin aloittamaan kello 4.30 / 5, onnistuisi se rauhassa ja tilat voitaisiin siivota järjestyksessä. X:n kunta on tuonut esille, että siivoukseen käytettävät resurssit ovat pienentyneet ja työntekijät ovat vapaaehtoisesti mukana haetussa järjestelyssä. X:n kunta on painottanut sitä, että työntekijät itse ovat ehdottaneet järjestelyä.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto on hylännyt työnantajan hakemuksen 13.11.2017 tekemillään päätöksillä. Perusteluinaan aluehallintovirasto toteaa, että esille tuotu siivouksessa käytettävien resurssien puute, toimitilojen korkea käyttöaste ja työntekijöiden toiveet eivät ole työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitettu erityinen syy yötyön teettämiselle.

Oikaisuvaatimus ja sen perusteet:

X:n kunta on pyytänyt työneuvostoa oikaisemaan aluehallintoviraston tekemät päätökset ja myöntämään yötyöluvan hakemuksen ja sen perustelujen mukaan.

Asianosaisen kuuleminen:

Työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 10 §:n mukaan työnantajan on varattava ennen aluehallintoviraston päätöstä työehtosopimuslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianosaiselle luottamusmiehelle tai työehtosopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitettulle luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvaltuutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee.

Työnantaja on hakemusvaiheessa kuullut luottamusmies D:tä, joka on puoltanut lupaa. Kaikki haetun luvan kohteena olevat työntekijät ovat työnantajan ohella allekirjoittaneet oikaisuvaatimuksen, samoin kuin luottamusmies D.

Työneuvosto on vielä erikseen varannut luottamusmies D:lle tilaisuuden tulla kuulluksi asiassa. D pitää työnantajan hakemusta perusteltuna.

Lisäselvitys:

Pyydettyä lisäselvityksenä X:n kunta on ilmoittanut, että luvan myöntämisen jälkeen B ja C työskentelisivät päivittäin yhtäjaksoisesti kello 05 – 13.15 ja A kello 4.30 – 12.45. Työvuoroihin sisältyy puolen tunnin mittainen ruokailutauko ja kaksi 10 minuutin pituista kahvitaukoa.

Työvuoron pituus on 7,75 tuntia ja viikkotyöaika 38,75 tuntia.

TYÖNEUVOSTON PÄÄTÖS

Oikaisuvaatimus hylättiin.

Päätöksen perustelut

Työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdan (1003/2014) mukaan yötyötä saadaan teettää aluehallintoviraston luvalla ja sen määräämillä ehdoilla työssä, jossa työn tekninen laatu tai muut erityiset syyt sitä vaativat. Nyt käsillä olevassa asiassa ei ole tullut esille mitään sellaista siivoustyöhön liittyvää teknistä seikkaa, jolla voitaisiin perustella yötyön teettämistä. Näin ollen ratkaistavaksi jää, voidaanko työn teettämistä yöaikaan perustella erityisillä syillä.

Työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdan perustelut ovat niukat. Työaikalakia koskevassa hallituksen esityksessä todetaan kuitenkin, että säännöksellä pyritään estämään yötyökiellosta aiheutuvat kohtuuttomat vaikeudet yllättävissä tilanteissa (HE 34/1996, s. 59).

Vastaavansisältöinen säännös oli jo vuoden 1946 työaikalain 13 §:n 1 momentin 7 kohdassa (1351/88). Sen perusteluissa on todettu edellä kuvattua vastaavasti, että lupamenettelyn avulla työelämän toisinaan yllättävät tilanteet voidaan tarkoituksenmukaisesti selvittää ilman, että yötyön rajoituksista aiheutuu kohtuuttomia vaikeuksia (HE 193/88, s. 25).

Työneuvosto on aikaisemmassa käytännössään (päätös dnro 35a/1997) tuonut esille, että luvan myöntämisen perusteet ovat työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdassa muotoiltu lähtökohtaisesti melko väljästi. Päätöksessään dnro 23/2017 työneuvosto katsoi, että yötyön teettämiseen oikeuttavana erityisenä syynä ei voitu pitää yhtiön taloudellisen kriisin johdosta tekemien liikkeenjohdollisten ratkaisujen ja työvoiman vähentämisestä aiheutunutta työvoiman tarvetta. Yötyön teettämisen tarve ei työneuvoston mielestä syntynyt työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitetuista työnantajan päätösvallan ulkopuolella olevissa olosuhteissa tapahtuvista muutoksista.

Oikeuskirjallisuudessa **Äimälä** on katsonut, että poikkeuslupa voidaan myöntää työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdan perusteella silloin, kun yötyön teettäminen ei ole mahdollista säännöksen 1 – 13 kohdissa mainituissa tapauksissa. Edelleen hän toteaa, että poikkeuslupa 14 kohdan

perusteella soveltuu tilanteissa, joissa työaika sijoittuu vain ajoittain ja vähäiseltä osin yöaikaan, ”eikä kyse ole luettelon muissa kohdissa mainitusta työstä.” Äimälän mukaan ajan mittaan voi myös ilmetä työtehtäviä, joissa yötyön teettäminen on perusteltua, mutta joita ei ole otettu huomioon työaikalain 26 §:n 1 momentin luettelossa. Näin ollen työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohta toimii eräänlaisena varaventtiilinä (Äimälä, Markus, Työaikalaki 2012, s. 167). **Rusanen ym.** toteavat vastaavasti, että työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdassa säädetty poikkeuslupamenettely mahdollistaa yötyön niissäkin tapauksissa, joita ei ole laissa erikseen mainittu (Rusanen, Jorma – Palanko-Laaka, Kirsti – Heikkerö, Jukka – Skippari, Jorma ja Itkonen, Pentti: Työaika, vuoden 1996 työaikalain säännökset ja tulkinnat – teoksessa 1999, s. 150). **Hietala ja Kaivanto** korostavat, että työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohta on tarpeen, jotta työaikalain yötyökäytäntö voi pysyä työn kehittymisen mukana (Hietala, Harri – Kaivanto, Keijo: Työaikalaki käytännössä 2014, s. 164).

X:n kunta perustelee vähäiseltä osin yöaikaan sijoittuvaa työn tekemistä tarkoituksenmukaisuudella, henkilöstön toiveilla ja työhyvinvoinnilla. Lisäksi se tuo perusteena esille resurssien vähentymisen. Työneuvosto toteaa aluehallintoviraston tavoin, että luvan myöntämistä ei voida yksinomaan perustaa hakemuksen kohteena olevien työntekijöiden suostumukseen tai toiveisiin. Sen sijaan lupaharkinnassa on kiinnitettävä huomiota objektiivisesti todettavissa oleviin seikkoihin. X:n kunnan oikaisuvaatimuksessa esille tuomista seikoista tilojen käyttöaste, asiakkaiden tarpeet ja siivoustyön sisällölliset vaatimukset voivat lähtökohtaisesti olla sellaisia tosiseikkoja, joilla luvan tarvetta voitaisiin perustella. Työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitettujen erityisten syiden täyttymistä on työneuvoston näkemyksen mukaan arvioitava kuitenkin sen pohjalta, aiheutuuko työnantajalle yötyökiellosta kohtuuttomia vaikeuksia yllättävissä tai muuttuneissa olosuhteissa. Lupaa on haettu säännönmukaiseen ja tavanomaiseen koulutilojen siivoustyöhön. X:n kunta ei ole tuonut esille mitään erityistä työn järjestelyyn liittyvää tai siihen rinnastettavaa seikkaa, joka edellyttäisi työn tekemistä yöaikaan. Näin ollen työneuvosto hylkää oikaisuvaatimuksen.

Sovelletut lainkohdat

Työaikalain (605/1996) 26 §:n 1 momentin 14 kohta.

Päätös on yksimielinen ja se perustuu puheenjohtaja Pärnäsen sekä jäsenten Niittylä, Meklin, Romo ja Teronen mielipiteeseen.